Ն՝ 435 — 1878 ԳԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎԷԼ 13 ՇԱՐԵՆՊԻՀ — ԻՔԻՆՃԻՆԷ

ԱՊՕՆԷ ՏԻՑԱԹԼԱՐԸ
ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՋԻՆ
Պիր սէնէլիք . . . 320 ղր.
Ալթը այլըգ . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . 90 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիլէ
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՋԻՆ
Պիր սէնէլիք . . . 400 ղր.
Ալթը այլըգ . . . 210 »
Իւչ այլըգ . . . . 110 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիլէ
Բօսթա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ թէտավիւլ իթմէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսթա իւճրէթի, սիքքէյի իսալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տըր։

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

ԹԻՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԷՐԻՍ

ՄԷՎԱՍՏԸ ԲՕԼԻՈԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱՀԻՊԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՎ ՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՏԻՑԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթրը իչիւն
1 վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղր.
3 իւնճիւ սահիֆէյէ 6 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիլէ
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսուրու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սրրաաը 2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղր.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիլէ

Մէվատը նաֆիյա տայիր մուսաահասաթ մէճճանէն գասուլ օլունաճաղը կիպի, տէրճ օլունմայան էվրագ, սահիպինէ իատէ օլունամազ։

1 ղրուշլուգ գայիմէ վէ 20 բարա բուլ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատէսինատէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն սուտուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա մուրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆֆէյի մէքեաթիպին տախի անրն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 13 ԳԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎԷԼԷ

ՀԱԼԸ ՀԱՋԸՐ

Ինկիլիզէրին ճէլալապատա տախի կիրտիքէրի, սօն թէլէկրաֆ հավատիսաթընտան տըր։ Շեիր Ալի Ֆիրար իթթիքատէն սօղրա, պունտա թաճիւպ իտէճէք պիր չէյ օլամազ, եարբն տա Քիապիլէ կիրէպիլիրլեր, օ պիր կիւն տէ Գանտահարա, եախօտ Հէրաթա։

Շեիր Ալի Թիւրքիսթանա ֆիրար իթմիշ տէնկյօր. ֆէլէյին զարիպ շէյլերինտէն պիրի տէ պուտուր քի, իսմի Թիւրքիսթան տէնիլէն մէմալիքի վասիյէնին պիր պէօյիւք գըսմը պու կիւնքի կիւն Ռուսիա եա Ռուսիսթան տըր, գուսուրու տա երինէ Ռուսիա նուֆուզու ալթընտա եերլեր. լաքին պըրագալըմ Շեիր Ալիի Թիւրքիսթանտա վէ պագալըմ օղլու Եագուպ խան Քեապիլտէ նէ՛ եաբաճագ։

Զօգլարընըն իթիգատը պուտուր քի, Ինկիլիզլեր ճէլալապատան էօթէյէ կիթմէյիպ, արթըգ սուլհա մէյլ իտէճէքլեր, վէ Եագուպ խան տա պիթ թապի քէնտիլերինէ սուլհ թէքլիֆ իտէճէյինտէն, չերաթի հագգընտա միքեալէմէեէ պաշլանաճագտըր։

Գապիլ տիր քի, պու պէօյլէ օլսուն, գապիլ տիր տէ քի, մէմուլին զայրի պաշգա վուգուաթլար տա իշիթէլիմ. լաքին շիմտիլիք Ինկիլիզ թէրաքիտարլարընըն քէյֆինի վէ սէվինճինի պօղմայալըմ տա, վուգուաթա մունթազըր օլալըմ։

Կէլէլիմ ահվալը տախիլիյէմիզէ։ Ըսլահաթ հագգընտա պէքլէնիլէն խաթթը հիմայուն հալա իստար պույրուլմատը։ Բէք իհթիմալ տըր քի 1285 տէ, եանի 10 սէնէ ագտէմ վագի օլան թէշքիլաթը ճէսիմէ միսիլլիւ, եարբն հուլուլիտէճէք սէնէի ճէտիտէ մուհարիմնտէ շէրէֆ սատր օլսուն։

Լաքին ումումի էյբօրանընն միւրէվվիճի էֆքեարը օլան մաթպուաթը էճնէպիյէ, լաֆզիաթտան զիատէ ֆիիլյաթ թալէպ իթտիյինտէն, Պիզիմ մաթպուաթտա թալէպ օլունան ֆիիլյաթընն իլանը իլէ, պունա ճէվապ վերիեօր.

Մէհաքիմի նիզամիյէի հուգուզիյէնին ուսուլու մուհաքէմէսի, Շուրայը տէվլէթ հիմմէթի իլէ եաբըլմըշ պիթմիշ վէ հիյէթը տէվլէթտէն տախի գապուլ օլունմուշ իսէ տէ, հիյէթը միլլէթտէն տախի գապուլ օլունմագ իւզրէ մեճլիսի մէպուսանէ տախի թէլիզ օլունաճագմըշ. ագալի ալթը սէքիզ այա միհթաճ պիր չէյ։

Քէզալիք ուսուլու մուհաքէմէյի ճէզալիյէ տախի թանզիմօլունմագտա օլուպ, ութուֆէթլու վահան էֆէնտի հազրէթլէրի րիասէթի թահթընտա օլան պիր գօմիսսիոն մարիֆէթի իլէ թէգիգաթը իճրա օլունմագտա իսէ տէ, միւշարիլէյհ Եունան հուտուտու մէսէլէյը մուհիմմէսինէ տէ մէմուր թային օլունտուղունան, ավաէթինէ գատար թէխիր օլունուր մու օլունմազ մը, եագընտա օ տա պէյլի օլուր։

Մահպէսխանէլէրին ըսլահաթը հէմէն գըրգ եըլըգ պիր մէսէլէ իսէ տէ օնա տա Այանը քիրամտան սատատէթլու Սէրվիչէն էֆէնտի հազրէթլէրի րիասէթի իլէ պիր գօմիսսիոն թային պույրուլմուշ տուր։

Աչար վէ վերկի թէվզիի հագգընտա միւթէատտիտ նիզամնամէլէր հազրը վէ ամատէ իմիշ։

Քէզալիք Ժանտարմա եա զապթիյէ թէնսիպաթը։

Պունլար վէ պէլքիմ տահա պիլմէտիյիմիզ պունլարա պէնզէր պիր չօգ շէյլէր տիր պու տէֆա պիլա սապըր մունթազըր օլունան խաթթը հիմաեունու ինայէթ մադրունու հազրէթը շահանէեէ բիշրէվ օլան ֆիիլյաթ։

Գալը մալիյէ մէսէլէսի, քի գայիմ իլէ իսթիգրազ մէսէլէսի տիր։ Գայիմէ մէսէլէսինին շուճիհէթի պիթթապի հալ օլմուշ տուր քի, պիրտէն պիրէ ըէֆի գապիլ օլամայըպ, հէր սէնէ շուեա պու մըգտար թախսիսաթլա օրթատան շու եա պու գատար սէնէտէ թէտրիճէ գալըրըլաճագ տըր, ֆագաթ պունա տա գարարը գաթի վիրիլտիյի կիւնտէն գայիմէ գըյմէթ քէսպ իթմէյէ պաշլայաճագ տըր։

Իսթիգրազ մատտէսինէ կէլինճէ, էյբօրա մաթպուաթը էֆքեարընճա ըսլահաթըն ֆիիլյաթընա պիր պաշլանկըճ կէօրիւլիր կէօրիւլմէզ, պու տա գապիլ օլաճագ տըր, վէ պու շարթ իլէ էյբօրանընն հեր թարաֆընտան Պիզէ խայրխահանէ մուավէնէթլէր տախի կէօսթէրիլէճէք տիր։

Նասըլ քի պու իճմալիմիզտէն աշիքեար կէօրինիր, հազրը-մըզ պիր միւտտէթ եա պիր միւտտէթճիք տահա սապ վէ թէհամմիւլ տիմէք օլսուպ, իւմիտ միւսթագպէլտէ տիր։

Պու իւմիտ իլէ միւթմէին օլաբագ, եարընքի կիւն հուլուլ իտէճէք 1296 սէնէյի ճէտիտէսինի թէպրիք իտիւպ, միւլք իւ միլլէթ վէ տէվլէթէ պիր սէնէյի ամիմէթիւլմէյմինէ օլմասընը ինայէթը ըէպպանիյէտէն էզ ճան ու տիլ իսթիրհամ վէ թէմէննի իտէրիզ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Ա.ժանս Հավաս

Ս. Բէթէրսպուրկ, 23 ք. էվվէլ։— Վուգու պուլան նիւմայիշէր իւզէրինէ, պիր չօգ տտէմ թէվզըֆ օլունտու, վէ տար իւլ ֆիւնունլար իլէ մէքթէպլէրին մուվագգաթէն գաբանըլաճաղը մաղնուն տուր։

Պուքրէշ, 23. — Բրէնսէս էյայսըն վէֆաթընտան սօնրայը Ռումանի մէպուսան գամարասը. Ինկիլթէրրա գրալիչասընա պիր թազիրէթնամէ կէօնտէրմէյէ միւթթէֆիգէն գարար վիրտի։

Պոս սապահ սալնան Բէլէյրֆլոր։

Բարիս, 24. — Պաղը կօլճու թիւճարլար թարաֆընտան քէշիտէ օլունան պիր զիաֆէթէ, 500 ատէմ հազրը պուլունտուղու հալտէ, Մ. Կամպէթթա մէվատտ բօլիթիգէյէ իւզէրինէ պէօյիւք պիր նութգ իրատ իյլէտի։

Բօմա, 24. — Գոնթ Գօրթի Իթալիա սէֆիրի սրգթաբյա մէմուրիյէթինէ տէվամ իյլէմէք իւզրէ, տիւն ազշամ Տէրսաատէթէ միւթէվճիհէն Բօմատան հարէքէթ իյլէտի։

Լօնտրա, 24. — Տիւգ տ'Էմիմպուրկուն անգարիպ գօնթը—ամիրալ բիթպէսինէ թէրքի գըլընճաղը մէրվի տիր։

Թայմզըն Օռէսատան ալմըշ օլտուղու պիր թէլէկրաֆ, ժէնէրալ Թօթլէպէն օրտուսունտան 100 պին ասքէրին Ռուսիայա ավէթի իչիւն թէտարիքաթ իճրա օլունմագտա պուլունտուղունու խապէր վիրէեօր։

Տէյլի թէլէկրաֆա վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆտան անլաշըլմըշընա կէօրէ, Քեապիլ Ռուս սէֆարէթի թիւրքիսթանա ավէթ իյլէմիշ տիր։

Լահօր, 24. — ձէլալապատտա էմիր Շեիր Ալիտէն պիր մուհիմմ մէքթուպ ալընմըշ իսէ տէ, միւնտէրիճաթը նամալիւմ տիր։

Աֆղան գապիլէլէրինտէն պիրիսի, Եագուպ խանը էմիր Թանըը, վէ իլան իթթի։

Լօնտրա, 24. — Ինկիլթէրրա պանգասընըն մաթլուպաթընա մահուսպէն ալթուն ադչէ կէլմիշ օլմաղա, պանգա պու կիւնքի թէէտիյաթընը սուհուլէթլէ իճրա իյլէտի։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պապը Ալիտէ գալմըշ օլան էվրագը աթիդէնին թէտգըգը իչիւն պիր գօմիսիոն թէշէքքիլ իթթիյինի, մուգատտէմա խապէր վիրմիշ իտիք. մէգքիւր գօմիսիօն, էվրագը մէսալիհի պիրի մէվատտը ատլիեէ վէ տիկէրի ումուրը իտարէ էվրագը օլմադ իւզրէ, իքիեէ թագսիմ իյլէմիշ տիր։

Գօմիսիօն Սայիտ բաշա վէ Սավա բաշա վէ Ալի բաշա վէ Միւնիֆ էֆէնտի հազարաթընտան միւրէքքէպ պուլունուպ, Պապը Ալի հուգուգ միւշավիրի Մ. Թարէն իլէ Մ. Բարնիս տախի գօմիսիօնտա հազրը պուլունույօրլար։

— Բազար ադշամը Գումգաբու տա պիր Քիւրտ Թուլումպաճը, Թէքիրտաղը պիր էրմէնիյի գամա իլէ վուրմուշ օլտուղունտան, զավալը էրմէնի տիւնքի կիւն վէֆաթ իթմիշ տիր։ Ցահիպի ճինայէթին ըէֆիգի թէվզըֆ օլունմուշ իսէ տէ, քէնտիսի հէնուզ տէրտէսթ իտիլէմէմիշ տիր։

— Խարիճիեէ նազրը Ալէքսանտր Գարաթէօտորի բաշա հազրէթլէրի, տիւնքի կիւն Ռումբաթրիգի էֆէնտի հազրէթլէրինէ իատէի վէկիլթա իյլէմիշ տիր։

— Շարապ վէ միւսքիրաթը սաիրէ ռուսումու թէզելիտ օլունարագ, միւսքիրաթ սաթանլար հագգընտա ճանիպի Շուրաի տէվլէթտէն եէնի պիր նիզամնամէ թանզիմ օլունմուշ տուր։ Մէսէնճը ըն մալիւմաթընա կէօրէ, պաղը սիֆէրա թարաֆընտան ռուսումուն թէզելիտի գապուլ օլունմուշ իսէ տէ, նիզամնամէ մատէսինէ եվվէլքիսի կէպէ պիլիշթիրաք թանզիմ օլունմագ լազըմ կէլէճէյի իֆատէսիյէ մուխալիֆէթ իյլէմէքտէ պուլունմուշլար տըր։

— Ալթընճը տայրէ սէքէնէսի թարաֆընտան Ցաարազամ հազրէթլէրինէ պիր իսթիտա թագսիմ օլունտուղունու տիւնքի նիւսսէսիմիզտէ եազմըշ իտիք։ Խայրէտտին բաշա հազրէթլէրի տէրհալ իճազընա պագըլմագ իւզրէ պու իսթիտայը Շէհիր էմանէթինէ հէվալէ իյլէմիշ, վէ վագթ զայ իտիլմէմէք իւզրէ իսթիտանընը Ֆրանսըզճատան թիւրքճէէ թէրճէմէսինէ տայիր պէքլենիլմէմէսինէ տախի էմր իթա իյլէմիշ տիր։

Մուամէլաթ վէ ինշաաթը լազըմէեէ թէշէպպիւս իյլէմէք իւզրէ, ալթընճը տաիրէյի պէլէտիյէյէ պիր մըգտար մէպլաղ տախի թէսլիմ օլունմուշ տուր։

— Սնոմպուլուն մալիւմաթընա նազարէն, Մալաթիա թարաֆլարընտա պուղտայ պու սէնէ բէք զիատէ պօլ օլուպ, 22 օգգալըգ պիր քիլէսի, լիրա 108 ղրշ. հիսապըյլա եէրնէշ դէշ Բարայա սաթըլմագտա իմիշ, քի Սթամպօլ բիացասըյլա բահճ ադչէ իւզէրինէ, պիր օգգա պուղտայ 15 բարա տիմէք օլուր։ Շու տա վար տըր քի, Մալաթիատա, պիր քիլէսի 75 բարայա սաթըլան պու պուղտայ պիրինճի տէրէճէ պուղտայ օլուպ, տահա աշաղա ճինալերի, պիթթապիտահա էհվէն ֆիյաթլա տըր։ Մալաթիա պուղտայլարը հեր սէնէ Պաղտատ թարիգիյլէ Հինտիսթանա գատար կէօնտէրիլիր իքէն, պու սէնէ Պաղտատ թարաֆլարընտա պուղտայ իխրաճաթը մէմնու օլտուղունտան, Մալաթիատա պուղտայըն քէսրէթի իչթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր։

— Ցօպրուճա հուտուտունա տայիր գօմիսիօնը մախսուսու թարաֆընտան վիրիլէն գարարը հավի պուլունան բրօթօգօլա, Ռուս գօմիսէրի թարաֆընտան իթթիրազ վագը օլմուշ օլտուղու հալտէ, պու մէսէլէ հալէա թէսվիհէբէ-պիր օլամամըշ տըր։

— Կէչէն հաֆթաքի ֆուրթունանընն նէթաիճի միւթէսսիֆէսինէ տայիր Ցէրսաատէթտէ հալա պիր թագսիմ մալիւմաթ ալընմագտա տըր։ Ցարօս քէօրֆէզինտէ գարաեա չարբտարընը խապէր վիրտիրմիշ Եունան վաքօրունտան մատա, օրատա 6 ատէտ սէֆայինտահա գարաեա օթուրմուշլար, վէ Ցէտէ աղաճատա տախի, լիմանտա պուլունան մաունալարընն ճիմլէսի գարաեա տիւշմիշլէր տիր։ Ցէրսաատէթէ կէլմէքտէ վէ եախօտ Ցէրսաատէթտէն կէթմէքտէ օլան վաքօրլար վէ կէմիլէր տախի, ալէլ ումումի էնվալի միւշքիւլաթ վէ խասարաթա տիւշար օլմուշլար տըր։

ԻԼԱՆ

Պու թէֆա թիճարէթտէն չէքիլէրէք Ղալաթատա բէնճէնպէ Բազարընտա իգամէթ իթմէքտէ օլտուղում 42 վէ 47 նումէրօլու տիվար քեաղրը վէ անա միւթէֆէրրիգ եշեաեա միւթաալիգ թիճարէթիմին տիւքանլարըմընն տէրուենինտէքի մալի իլէ քեաֆֆէի ումուր ու խուսուսունու Ռուբէն վէ Տիգրան Գարանֆիլեան աղալար թարաֆընա, կէչէն նոյեմբէրընն 14 իւնտէն իթթիպարէն թէրք ու ֆիրուիթ իթմիշ օլտուղում կիպի, արթըգ պու պատէ ալագա վէ մէտխալիմ գալմատըղընան պէնտէլերի հագգընտա շիմտիյէ տէկէն իպրազ իյլէտիքլերի հիւնի թէվէճճիհ վէ էմնիյէթլէրինի խալիֆլէրիմ հագգընտա տախի պիտիրիլ պույուրմամալարընը բաղպէթլու միշթէրիլէ ըիմէ ըէճա իլէ պէրապէր, միւմանիյէյհիւմատան հեր ճիհէթլէ մէմնուն գալաճագլարընընն պէեանը զըմնընտա իլանամէի ա-ճիզանէեէ իպթիտար գալընը։

Կոբադէ Գրիգորեան

ԻԽԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Թաչրա ապօնէլերիմիզտէն, ապօնման միւտտէթլերի խիթամ պուլուպ, թէքրար տէվամ իթմէք իսթիյէն զէվաթըն, ապօնման պէտէլինի պիլա թէէխիր իտարէխանէմիզէ կէօնտէրմէլերի խասսէթէն իխթար օլունուր։

ԹԷՊԵՏՏԻԼԻԻ ՎԻՒՔԷԼԱ

Թէպէտտիւլիւ վիւքէլամբզ հագգընտա, էւրօբա կաղէթա-լէրինին միւթալաալէրինի կէօրմէ-եէ վէ օգուտայա պաշլատըգ։ պունլարըն պաշընտա տըր Թայդ-քի, շիւպհէսիզ օնուն միւթա-լաալարը սայըր էւրօբա կաղէթա-լէրինէ տէ սէրմայէ օլաճագ տըր։

Պիզ Թայդըն պու պէնտինի, պէր վէճհը աթի թէքմիլ թէրճէ-մէ իտէրիզ, էվվէլա պու պաշ կաղէթանըն նէ էֆքեարտա օլ-տուզունա օգուտյանլարըմըզա մա-լիմ իթմէք իչիւն, չիւնքի տա-յիմա պիլմէյիզ քի, էւրօբատա Պիզիմ իչիւն նէ՝ տէնիյօր, վէ էֆ-քեար նէ՝ տիր։ Յանիէն, տիկեր պիր նիւսխէմիզտէ տէ պու պապ-տէ միւթալաայը ահիլանէմիզին պէհանը իչիւն, չիւնքի էճնէպի-լէրին Պիզիմ հագգըմըզտա օլան միւթալաալարընը տա հեր վա-գըթ պիլա իթիրազ վէ պիլա թէ-ճէսսիւս գապուլ իտէմէյիզ. իմ-տի պու նիւսխէմիզտէ, պաշլա-յալըմ Թայդըն [թէրճէմէսինտէն։

«Մուախխարէն Սթամպօլտա վագի օլան թէպէտտիւլիւ վիւ-քէլանըն մանասը ֆէվգէլատէ է-հէմմիյէթ վիրիլմէյէճէք մէվատ-տէն տէյիլ տիր։ Ճէսարէթ իտէ-րիզ տիմէյէ քի չու Սթամպօլ վուգուաթընըն մանասընը բէք մուպալատա իլէ իպգահ իթմէյէ միւհթաճ օլմայարագ տախի տէ-յէպիլիրիզ քի չու թէպէտտիւլ, գօնկրէ գարարլարը մուճիպլինճէ Շարգ մէսէլէսինին հալլինէ պէօ-յիւք պիր տէլալէթ տիմէք տիր։

«Պէօյիւք տէվլէթլէրին Պէրլինէ կէլիպ տէ իմզալարը իլէ թաստիգ իթտիքլէրի սէնէտին միւնտէրի-ճոթը բէք պէօյիւք, բէք մախ-լութ վէ պիր տէրէճէյէտէք ին-գըլապ նէվինտէն մէվատը ճէ-սիմէ իւզէրինէ օլտուզունտան, պէօյլէ պիր մատտէ իւզէրինէ հիւքմ իթմէք իչիւն, հէմ սապր էլզէմ տիր հէմ տէ միւսաատէ։ Զիւնքի ահնամէնին միւրէքքէ-պի հէնիւզ գուրումազտան, Ռու-սիա վէ Թիւրքիա պու իքի թէ-րաֆտան տա պունլար իճրա օլու-նուր չէյլէր տէյիլ տէյի սէտալէր իչիթիմէյէ պաշլամըշ ըր։

«Իլէրիւտէ նէրէտէ պիր գէյլ իւ-գալ զուհուր իթտի իսէ, պու մագուլէ սէտալէր տէ պէրապեր թէքէրրիւր իթտի։ Օսմանլընըն, տէտիլէր պազըլարը, նէ ուսուլու հիւքիւմէթինի թէճատա իթմէյէ, նէ տէ իթթիֆագը ահալիյի հա-սըլ իթմէյէ գուտրէթի գալմամըշ ըր։ Ռուսիանընը, տէտիլէր տի-կէրլէրի, պիր քէրրէ գանճայը թագարը չիքեարտան էլ չէքմէ-յէ, նէ տէ Օսմանլը խրիսթիյան թէպաալէրինին պիլ ֆիլ հիմայէ-թինտէն վազ կէչմէյէ նէյէթի եօգ տուր։

«Վագտա կէրէք Ռուսիա վէ կէրէք Օսմանլը պիրլիքտէ չալըշ-մասալար վէ տուէլը էւրօբա տա պունլարընը իւզէրինէ օլան նազա-ըը տըգդաթընը էսիրկէսէ, ահա-նամէ ահքեամընընը իճրասըզ գա-լաճաղընա քիմսէ չիւպհէ իտէմէզ իտի. լաքին Օսմանլըյը պու տէ-ըճէ գուտրէթսիզ պիմէք, վէ Ռուսիայը տա տայիմա միւսալէհէյի ումումիյի իսլահ գապուլ իթմէզ տէրէճէ իսլալ իտիճի թանըմագ, ինկիլթէրրայը վէ տուէլը սայը-ըէյի էւրօբայը գայտասըզ վէ հա-ճէթսիզ մագամընտա թութմագ, արթըգ մուարրըզլըզընընը էն ֆէնա տէրէճէսի տիր։

«Զիւնքի պու մագուլէ զանիյա-թա էն պաշը սէպէպ օլան մատ-տէ, ահանամէ իմզա օլունալը պէշ մահ գատար օլուպ տա, հէ-նիւզ Շարգի էւրօբա մէսէլէլէրի-նին պազը մէվատտը միւթէֆէր-ըիդէսինէ էւրօբաճա պիրէր սիւ-ըէթը թէսվիյէ պուլունամամասը տըր։

«Լաքին ահանամէտէն մագսէ-տը հագիգի նէ իսէ օ հասըլ օլ-մուշ տուր։ Միւսալէհէ իպգա դելընը, Ռուսիանընը իլերիլէմէ-սի մէքս օլունտու. Օսմանլը պիր-պիրինի թէճավուզ իտէն պունճա ֆէլաքէթլէր արասընտա պիր աղ նէֆէս ալաճագ վագթ պուլտու։ Ցնկլօ-թիւրք ահանամէսինին իճ-ըասը իչիւն էօնիմիզէ պիր կէ-նիշ մէյտան աչըլըը։ Սթամպօլ-տա ճէսիմ պիր թէպէտտիւլիւ վիւքէլա վագի օլտու. պունուն իսթէր պիր մանասը օլսուն իս-թէր օլմասընը, լաքին չու գատա-ըընը օլսուն ագը օլան իտրաք իտէպիլիր քի, Զաթը հագրէթի շահանէ նէյէթը հիւրրիյէթբէր-վէրանէսի վէ էմալը ըսլահաթ-ճուեանէսի հագգընտա կէրէք պիլ ճիւմլէ թէպաալէրինի վէ կէ-ըէք տուէլը էվրօբայը իսկեաթ իչիւն պու մագուլէ պիր թէտպի-ըե թէչէպպիւս իթմիշ տիր։ Էյի նէյէթլէր, կիւզել կիւզել վատալար, մէմուրյէթլէրե ճէօմէրտճէ իս-թիխտամլար, թիւրքյատա բէք չօգ տէֆա սէմէրէսիզ չէյլէր գալ-մըշ տըր։ Լաքին պու տէֆա վիւ-քէլալըգ մէսնէտը ճէլիլինէ ճէլպ օլունան զէվաթընը, սապգալարընտան բէք ֆէրգի չէյլէր օլտու-զու տա բէք աշիքեար մէյտան-տա տըր։ Վագտա տէնէպիլիր քի, էֆախիմի վիւքէլատէն օլան սատ-բաղամ իլէ խարիճյէ նազըրընտան տա չսուի իտարէ իլէ միւլ-քի պէրպատ իտէն էսկի բաշա-լարտան զիատէ նէ մէմուլ օլու-նապիլիր։ Լաքին աշիքեար կէօ-ըինիյօր քի պունլար էսկի թա-գըմ բաշալարտան ինթիխապ օ-լունմուշ զէվաթտէն տէյիլլէր տիր, վէ պունլար իտարէկէ էշ-նի պիր գան ճէվէլանը կէթիրէ-ճէքլէր տիր։

«Սատրազամ օլան խայրէտտին բաշա Թիւրք տէյիլ տիր. խարի-ճյէ նազըրը օլան Գարաթէօտօրի բաշա միւսլիման տախի տէյիլ տիր։ Պէօյլէ զաթլարընը, պէօյլէ մէնէտլէրէ ինթիխապը աշիքեար կէօրիւնիւր քի, էսկի ուսուլլար-ճա աղ էա նասպ արթըգ նազա-ըը հագրէթը բատիշահիտէն սա-գիթ օլմուշ տուր, վէ հեր նէ ճի-հէթլէ իսէ տէ պիր տավպը ախսէ-ըե թէվէճճիւհ իտիլմէքտէ տիր։ Ցէմէք իսթէմէյիզ քի Սատրազամ հագրէթլէրի թիւրք օլմասընը ի-չիւն, եախօտ լիսան վէ թէրպի-յէսի իլէ Արապ օլտուզու իչիւն, վէ պիր միւտտէթ Թունուս վա-լիսի մայէթինտէ Թունուսու իտա-ըէ իթմիշ տէյի, լաղմ տըր քի մութլագա պիրինճի տէրէճէյտէ մահիր պիր միւտէպիրի ումու-ըու տէվլէթ օլսուն։

«Պու ճիւմլէ իլէ, Թունուստա վիւքէլալըգ իթմիշ պիր զաթըն, կէթիրտիկ Սթամպօլտա տէվլէ-թը Ալիյէնին մալիյէ դօմիսիօնու-նա ըէիս նասպ պույրուլմասը, տըգդաթա շայան պիր մատտէ տիր. լաքին, նիհայէթ էճնէպի մագամընտա թութուլան պիր զա-թըն, պէօյլէ տէվլէթին էն պէօ-յիւք պիր մէնէտինէ թէրֆիի, շիւպհէսիզ էսկի թագըմ վիւքէ-լանընն իսթիղրաազընա վէ պէլքիմ ատէմը խօշնուտիյէթինէ տէ մու-ճիպ օլապիլիր օլսուն։

«Լաքին վիւքէլայը սապգդէյի տահա զիատէ իսթիղրապա տիւ-չար իտէճէք թէվճիհաթ, Գարա-թէօտօրի բաշա կիպի պիր Ռում խրիսթիյանընն խարիճյէ նէզարէ-թինէ նասպ օլունմասը տըր։

«Պապը Ալի չօգտան ալըշմըշ ըը իտարէի ուժուրունուն մայ-եէթ մէմուրյէթլէրինտէ միւս-թայիտ Ռում վէ էրմէնի մէմուր-լարը գուլլանմայա, լաքին օնլար-տան եիւքսէքլէրի, պունլար իչիւն միւմթէնի իւլ հուսուլ մէմուրի-եէթլէր ատտ օլունուրուտու։

«Գարաթէօտօրի բաշա Պէրլին գօնկրէսինէ մուրախխաս թային գելընտըը էսնատէ, Մէհէմմէտ Ալի բաշա տախի ըէֆագաթընա թային օլունտու իտի։ Մէնաֆիի տէվլէթին պունլարա իհալէ օ-լունտուզու իչիւն օ վագըթ Օս-մանլըլարը պու ֆէնէրլի Ռում բաշայա վէ Ալամանատ տէօնէն Օսմանլը բաշասընա, եան կէօզ ի-լէ պագմագտա օլտուգլարընա տա տըգդաթ օլունմամըշ տէյիլ իտի։

«Օսմանլը խարիճյէ նազըրը, տէվլէթին հեր ումուրու էճ-նէպիյէսինէ, էւրօբա խարիճյէ նազըրընտան զիատէ պիր իս-թիգլալիյէթլէ նազը տըրը. խարիճյէ նազըրը, տէվլէթին էն պէօյիւք մէմնէտտարանընը պիրի տիր. պու մէմնէտի խրիսթիան-լարա գարալը թուրան էնկէլլէր չիմոի արթըգ մէյտանտա գալ-մատըզընտան, միւշարիլէյհին պէօյլէ պիր մէմնէտտէ թէրֆիի, փիլէթինին տախի պէյնէլ էմալ վէ ագրան թէրֆիլինի միւսթէլ-զիմ տիր։

«Էլհասըլ, պունլար սէլէֆլէրին-տէն զիատէ պիր իշ կէօրմէէճէք տէ օլսալար, պունլարընը պու մէս-նէտլէրէ նասպը, եէնի պիր թա-ըագգը սայըրը։

«Լաքին մատէմ քի, իճրասընա մէճպուր օլունմուշ պիր թագըմ թահիւալէր վար, վէ մատէմ քի ինկիլթէրրա տա տօղրուտան տօղ-ըոյա պու թահիւալէրէ պիր իլ-հագիյէթ ֆէրայիզի ալթընտա տըր, Զաթը հագրէթը Շահանէ-նին եալընըզ պիր բօլթիգայը հիւրրիյէթճիյանէյէ պու կիպի թէվճիհաթլար իլէ մէյլ իւ բաղ-պէթ իթմէսի, պիզի (ինկիլթէր-բայը) գանի իտէմէզ։

«Պինաէն ալէյհ Սըը Հէնրի Լա-յարտ, Անատօլու հագգընտա գարարկիր օլան վէ հուտուտու էսասէն գապուլ օլունան ըսլա-հաթ բրօկրամընն էլզէմիյէթը իճրաաթընա տայիր միւթէմատի Պապը Ալիյէ Եինէ իպրամ իթմէք-տէն ֆարիզ օլմամագտա տըր։

«Հաթթա մուախխարէն, ին-կիլթէրրա իլէ օլան մուգավէլէ մուճիպլինճէ, Անատօլու ըսլահ-թը իւզէրինէ էւրօբայը էնֆէլէ-լէր թային օլունանճաղլարը տա մուգարրէր տիր տէնեի։

«Խայրէտտին բաշա, ըսլահ-թը մէգբիւրէնին Ռումելի ճիհէ-թինտէ տախի ճերէհանը հագ-գընտա պիր եէնի խաթթը հիւ-մայուն իստարընը տախի թահիւա-թիմիշ տիր տէնիյօր, վէ վագտա պէօյլէ պիր շէյ լազմ տըր քի, Պէրլին ահանամէսինի իմզա ի-տէն տէվլէթլէր տէ, թէքրար պիր միւտախիլէեէ մէճպուր օլ-մասընլար։

«Օթամպօլտան վարիտ օլան սայըր խապէրլէրէ տախի նազա-ըէն, Գարաթէօտօրի բաշանընն մէնէտը վէքեալէթէ թէրֆիի, Պէրլին ահանամէսի իճրաաթընա պիր նըշանէյի ալէնիյէ օլտուզու, ճանիպլի հագրէթը միւլիւքեանէ-տէն տախի իդրար պույրուլմուշ տուր. վէ Զաթը հագրէթի վէ-քեալէթբէնահի տախի հիւրրիյէ-թը մէզհէպլի ալէնէն իլան պու-յուրմուշլար տըր։ Շիւպհէսիզ էւրօբա իչիւն էն մէհնուն օլա-ճագ չէյ պու տուր քի, էւրօբա-յը մէհնուն իտէճէք պէօյլէ պիր թէվճիհաթ վագի օլմուշ տուր. լաքին Զաթը հագրէթը շահանէյէ հասը օլունան պու կիզել քէ-լամըր ֆիիլյաթ իլէ տախի թէյ-եիտ օլունմագ իճապ իտէր։

«Նէ ինկիլթէրրա վէ նէ տէ էւ-ըօբանընն տէվլէթլէրի եալընըզ Օսմանլը վատարը իլէ գանի օլա-մազլար. պունու կէրէք թայրէտ-տին բաշա վէ կէրէք ըէֆիգէրի տայիմա տէր խաթըր իթմէլի տիր-լէր։ Էյէր մահիր վէ ագըլը ա-տամըր իսէլեր, խալիսէթը տէ-ըունլէրինի ֆիլյաթլա թաստիգ իսթիճալ կէօսթէրմէլի տիրլեր. իպթիտատա պիր նիմ մուվաֆֆա-գիյէթլէ տախի մաղուր օլապլի-լիրլեր. լաքին վատ նէվինտէն օ-լան հիւրրիյէթ քէլամըրընտան զիատէ, պաղը կէօրիւլիւր վէ թուրթուլուր իճրաաթ վէ ֆիիլի-յաթ տա էլզէմ տիր։

«Պու էսնատէ Պապը Ալի ին-կիլիզ սէրմայէսինէ տախի միւ-ըաճաաթ խուպ ինկիլիզ տէվ-լէթի քէֆալէթի իլէ պիր իսթիգ-ըազ իթմէք իսթէր, վէ խալինէ-եէ պիր աղ ֆէրահլըգ վագի օլ-մատըգճա հիչ պիր ըսլահաթըն գապիլ օլամաեաճաղընը տա պու-նա էն պէօյիւք պիր պիւրհանը գաթի ատտ իտէր։ Լաքին Թիւր-քիյա, հեր նէ գատար պիր պէօ-յիւք մուհարէպէ պէլլիյէսինտէն տիւչարը ըզթըրապ վէ միւզայի-գա օլմուշ իսէ տէ, վատ իթթիյի ըսլահաթա պաշլայամայաճագ տէրէճէլերտէ տէ զարուրէթտէ օլամազ. էյէր Օսմանլը պէօյ-լէ պիր հալտէ պուլունմուշ օլսա, պիր գաչ միլիոն լիրա իսթիդրազ իլէ քէսպը հայաթ իթմէսի տէ, միւքինաթտան ատտ օլունամազ։

«Վագտա Սըը Հէնրի Լայարտընը բրօկրամը մուճիպլինճէ պիւթիւն Անատօլուտա Ժանտարմա Նիզամը իւզրէ զապթիյէլէր Թայինի շիմ-տիլիք գապիլ օլամազ. պուրասը մալիւմ տիւր, լաքին հիչ օլմազ իսէ պիր իքի հալի, էն ֆէնա վի-լայէթտէ տէ պունուն իճրասընա պաշլամագ լազըմ տըր։

«Մէհքէմէլերէ էվրօբայը մուա-վինլեր Թայինի, վէ վերկիլերին գագգանիյէթ իւզրէ թէվզիի տէ, իսթէք վէ արզու օլունտուզու հալտէ, պաշլանըմազ չէյլեր տէ-յիլ տիր. պիր պաշլանկըճ օլսուն կէօրիւլմէլի տիր։

«Պատր պույրուլաճագ խաթթը հիւմայունտան պիր այ սօղրա պիւթիւն Անատօլունուն պիր հիւսնիւ իտարէ մնտէլի օլմասընը քիմսէ պէքլէյէմէզ, լաքին տէվ-լէթին ահալիսինէ էճնիյէթը մալ վէ ճան հասըլ իտէճէյի, տիւ-ըիւսթ մէհքէմէլեր իհտաս իտէ-ճէյի, վէ վերկի եիւզիւնտէն զուլ-մուն գալտըրըլաճաղը հագգընտա իդատամ վէ զայրէթի օլտուզունու բէք աշիքեար կէօսթէրէպիլիր։ Իչթէ պունլարընն իսպաթընա պի-լա սապը պէքլէմէքտէյիզ։ Պունլարընն իճրաաթը իչիւն հիւքիւ-մէթիմիզին զէրրէ գատար կէվ-շէքլիք կէօսթէրմէյէճէյինտէն է-մինիզ. Պիւթիւն տէվլէթին, վէ կէրէք միւսլիման վէ կէրէք խը-ըիսթիյան թէպաալէրին, թապի-աթատան թէճհիզ գելընան էօյլէ միւնալիթ վէ վասի ֆագաթ խա-շարաթ էլլէրինտէ խարապ վէ Թիւրապ օլան արաղիլէրին հիւր-մէթինէ, պաշլատըրմըզ հիմա-յէթ իշինի պիզ պաշա չէգարմա-յա մէճպուրուզ։ Միլլէթիմիզին նամուսու պու խուսուստա ըէհին-տէ կիպի տիր վէ չէշմը ալէմին տըգդաթը թէքմիլ իւզէրիմիզ-տէ տիր. էյէր ետ աճէլէմիզտէն ետ տա նէ տէրէճէ աղըր մէսու-լիյէթ ալթընա կիրմիշ օլտուզու-մուզու հիսապ իտէմէյէք թէէն-նիմիզտէն տօլայը պու իշին ուճու-նու պըրագաճագ օլուր իսէք, Օսմանլը տէվլէթինի պու սօն ֆուրսթունտան տա գուրթար-մամըշ օլուր, վէ թէպաասը օլան միլլէ վէ ագվամա պիր միւսթագ-պէլ հասըլ իթմէք իհթիմալի չա-ըէսիզ տէրէճէտէ ազալապիլիր։

«Պիզիմ կէրի չէբիլմէմիզ, Ռու-մէլիտէ տէ Օսմանլը տէվլէթինէ ֆէնա նէթիճէլէր հասըլ իտէպի-լիր. չիւնքի պէօյլէ պիր հալտէ, պիթթիւն էւրօբա տէվլէթլերի պի-զէ պագաճագլարընտան, մէմուլ իթմէյիզ քի պիզ չէքիլտիքտէ օն-լար տա պիզտէն զայրէթլի վէ պիզտէն ճէսարէթլի գօբսունլար։ Շիմտիլիք պիզի մէսուլյէթտէն գուրթարմայա հիչ պիր մաաղէ-ըէթ եօգ տուր. վէ մէմուլ իտէ-ըիզ քի, շու միւսաատէլէր իլէ քի (հատտը զաթընտա պէօյիւք միւ-սաատէլէր տիր), Զաթը հագրէթը շահանէյնին պէօյլէ պիր վիւքէլա Թային պույուրմասը, Օսմանլըլա-ըը ըսլահաթ ճատտէսինտէ տահա չօգ իլէրի սիւրմէյէ վէ վատլարը-նը ֆիիլէն իսպաթ իթթիրմէյէ Ա-սիթանէտէքի էյչիմիզ պէօյիւք պիր գուվվէթը գալպ օլաճագ տըր։

«Շու վագտթ, Ռուսիա իլէ Օս-մանլը պէ.ինտէ պիր միւնազաա զուհուր իթմէյէճէյինի միւէյեիտ էն ալա պիր վագըթ տըր։ Իմբէ-ըաթօր, պիր թագըմ տէտիյինի պիլմէզ մէյէթ մէմուրլարը հեր նէ տէսէլեր տէ տէսինլեր, իմբերա-թօր բէք ալա վէ տէրինտէն իս-կեաթ օլմուշ տուր քի, տէվլէ-թինին մէնֆաաթը սուլհտա տըր. վէ էօյլէ կէօրիւնիւր քի Ռումելիյի իսթիլա իտէն Ռուսիա ասքէրինին հարպ վէ ճիհատլէ օլան եվվէլքի իահիշի տէ սէօյիւնմէքտէ տիր։ Պիզիմ իթթիհազ իթտիյիմիզ բօ-լիթիգա սագ պիր էսաս իւզէրին-տէ տիր, եանի նէ օլմազ գապիլ վար իսէ օլսուն, անճագ Պէրլին ահանամէսի իճրա օլունմամը տըր. վէ պունտա Աւսթրիա իլէ տախի թէքմիլ հէմֆիքքեար օլուպ, Ցը-ըանատա տախի պու պապտէ պի-զիմ իլէ սըճագ տավրանմագտա տըր։

«Պունտան մատտա Ռուսիանընն սուլհա վէ Օսմանլընընն հիւրրիյէ-թէ մէյլի էօյլէ պիր հիւսնիւ իմ-թիզաճ տըր քի, իլէրիւտէ կէօ-ըիւլէն հեր միւնազաա թէհլիքէ-լէրինի մահվ իտէպիլիր։ Էյէր Օսմանլը վիւքէլասը էվրօբայը մէհնուն իթմէք արզու իտէր ի-սէ, էվրօբա տա բէր տօղրու վէ սահիհ ֆիիլյաթ իսպաթընտան մէհնուն օլմազա հագրը տըր։

«Շունու տա թէէմին իտէրիզ քի, Օսմանլը ըսլահաթընը պիր էմրը մուհիգ իթմէք իւզրէ վիւ-քէլամըզին ճահտ ու իդատամընա մանի օլաճագ հիչ պիր էքսէրի-յէթ օլամազ բարլամէնթիմիզ-տէ։»

Թ. Է. Թայդըն պու պահսալ-ըընա տայիր պիզիմտէ պաղը տէ-յէճէքլէրիմիզ վար տըր, հաթ-թա օնլարը տիմէք իչիւն էվվէլ էմրտէ Թայդը սէօյլէթմէք իսթէ-տիք. լաքին պունու տա պիր մա-նի օլմազ իսէ եարընա պրագմը-ՀԸ։

ՄԷԻԵԱԹԻՊ

Երզինճան մուխպիրիմիզտէն իւք տէֆա օլմագ իւզրէ պուրզոր՝ըզ Երմէնիճէ մէքթուպուն թէրճէմէսի տիր։

Երզինճան, 16/28 Թրչ. սանի.

Տէրսիմ Քիւրտլէրինի ըսլահ իթմէճէ մէմուր օլան գօմիսիօն, էլան Մագկերատէ պուլունմագտա օլուպ, չիմտիյէ տէկին հիչ պիր նէվ ըսլահաթ իճրա իթմէեէրէք, անճագ պիր մրգտար պագայա թօբլամրչ տրը։ Իքի այտան պէրի տիր քի շէհրիմիզ Միւթէսարրըֆը տախի Ալի Շէֆիգ պէյ էֆֆէնտի հաղրէթլէրինին նէզտին տէ պուլունույօր, վէ կէչէն կիւն մէշհուր Շահ Հիւսէյինին գօնաղընտա, միւշարիէ յհ Իքի զէվաթա միւքէմմէլ պիր զիաֆէթ՝ քէշիտէ օլունտու. չիւնքի տէր խաթրը իտիլէճէէի վէճհ իլէ, Քիւրտլէրին էն էյի ատէթլէրինտէն պիրիսի, խանէլէրինի կէլէն միւսաֆիրլէրի էքրամլար իլէ թալթիֆ իթմէք տիր։

Տէրսիմին վէ ումումի Քիւրտիստանըն ըսլահը, Քիւրտ ըէիսլէրինին գաթիէն պու թարաֆլարտան թէպիտ, վէ Քիւրտլէր վէ Զէրքէսլէր վէ սաիր խաչարի թագրմլարը եէտինտէն սիրահլարը թօբլամագլա գապիլ օլապիլիր։ Պունլար եաբըլմատըգճա ըսլահաթ միւմքին օլամագ, վէ օլաճագ չէյլեր տէ սուրէթա չէյլեր օլաճագ տրը։

Տահա իքի հաֆթա մուգատտէմ, Լիկինտէն Երզինճանա կէլմէքտէ օլան պիր թագըմ միլլէթտաշլարըմըզ Քիւրտլէր թարաֆընտան սօյուլտուլար։ Եալլարտա էմնիյէթ օլմատըգտան մատտա, նէֆսի շէհրիմիզտէ տախի խրլսըզլըգ վուգուաթը էքսիք տէյիլ տիր։

Տէօրտունճի օրտույի հիմայուն միւշիրի Տերվիշ բաշա հաղրէթլէրի պուրայա միւվասէլէթլէրինտէն պէրու, շէհրիմիզտէ կէօրիւնմէքտէ օլան ֆէվգէլատէ բահալըլըգա պիր չարէ պուլմաղա չօղ ղայրէթ իթտի իսէ տէ, իդտամաթը վագրասընդն պիր սէմէրէսի կէօրիւնմէտի, վէ հէր նէ գատար, բաշի միւշարիէյհ հաղրէթլէրինին հիմմէթիյէ, հիւքիմէթ անպարլարընտան պիր սօմարը (Սթամպօլուն 8 քիլէսի) 650 ղուրուշա պուղտայ չըգարըլըպ, ֆուգարայա սաթըլմագտա իսէ տէ, երինէ պիր սօմար պուղտայըն ֆիյաթը 800 ղուրուշ տուր։ Զարշու էքմէյի, 4 ղուրուշա սաթըլմագտա օլտուղու հալտե, օ տէրէճէ խամուր վէ օ տէրէճէ սիյահ տրը քի, սայքի եէնիլմէղ օլմուշ տուր. պունուն լա պէրապէր, ֆուրունլար էօնիւնտէ գավրտ նիզա էքսիք տէյիլ տիր, վէ պու կիպի վուգուաթտա մէհարէթի օլմայան պիր ատէմ, անճագ եարըմ սաաթտան պիր էքմէք ալապիլիր։

Եաղըն օդդասը 40 ղրչա տրը, վէ օ տա պօլ եօգ. էթին օդդասը 15 ղրչա տրը, քի պուրալարտա իչիտիլմիշ չէյ տէյիլ, վէ հէլէ թուզ հիչ եօգ տուր. չիւնքի մատրապալար թուզու անպարլարտա սագլամրչ տրրլար, վէ 20 բարաեա ալտրգլարը թուզու, 15—20 ղրչա սաթմագ իսթէյօրլար։ Պու անպարլարրն աղղընը աչըրմագ իւզրէ, հիւքիւմէթ պաղը թէտտարկէ թէչէպպիս իթտի իսէ տէ, հալէա մուվաֆֆագ օլամատը. ըրշվէթ եէմէքտէ տիր տէյի ալէյհինտէ ահալինին հիւքմ վիրմիշ օլտուղու պէլէտիյէ մէճլիսիմիզ, պիւթիւն պիւթիւնէ պի գայա պուլունույօր։ Զավալլը քէօյլիւլէր, արապա վէ եախօտ աթլա չէհրիմիզէ կէլէմէզլէր. չիւնքի արապա վէ եախօտ աթը պուլունան պիր քէօյլու կէօրիւլմէզ քի, անկարիայա թութուլմասընն. իմտի օտուն տա գիատէսիյէ բահայա չըգմըշ տրը, վէ գըսսա քէսմէք իչիւն սիղէ չունու պիլիրմէլիյիմ քի, պուրատա ահալինին հայի պիւթիւն պիւթիւնէ միւթէէսսիֆ պիր սուրէթտէ տիր, վէ թարաֆընըզա իչար իտեճէք էյի պիր խապէրիմ եօգ տուր։

Ադէյն ճիհէթինէ կէլինճէ, սիզէ չունլարը պիլտիրէպիրիմ։

Երզինճանտա պուլունան իւչ քիլիսալարըմըզըն մէքթէպլէրի պիրլէշտի, ֆագաթ պաղը ադրլարը հէնուզ իսքեաթ իտիլէմիշ օլտուղլարընտան, Ս. Նշան մահալլէսի մէքթէպի պունլարը խարիճինտէ տիր։ Մէքթէպլէրին հոգաբարճութիւնու չիմտի պիր տիր, վէ շէհրիմիզ Ընդհ. ժողովու թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ պիր բրօկրամա թէվֆիգէն հարէքէթ իթմէեէ մէմուր տուր։

Հոգաբարճութիւն մէքթէպլէրին պիրինի Նախակրթարան վէ պիրինի տէ Ուսումնարան հալինէ իֆրաղ իթտի. ֆագաթ մագսէտինէ վասրլ օլմաղա մէտար օլաճագ խաճէլէրի եօգ տուր։ Փորթուգալեան Մկրտիչ էֆէնտիյի պուրատա այր գօմաղա չօգ չալըշը իոէ տէ, մուվաֆֆագ օլմատը. չիւնքի էֆէնտիյի միւմանէյհ, վանա կիթմէք վէ օրատա պիր վարժապետանոց թէէսիս էյլէմէք իւզրէ Արարատեան ընկերութիւն թարաֆընտան մէմուր իտիլմիշ տիր։ (1)

Դրգզոր մէքթէպիմիզ՝ Տէրսատէթէն եէնի կէլմիշ օլան վարժուհինին հիմմէթիյլէ պիր աղ նէֆէս արմաղա պաշլատը. վէ հէր թարաֆտան թէշվիգաթ տա էքսիք տէյիլ տիր։ Երզրումտան Էլզինճանա միւվասէլէթ իթմիշ օլան Պատրիարճեան Ցարութիւն էֆէնտի, տահա տիւնքի կիւն, մէքթէպի մէզքիւրե 20 ատէտ 100 լիւք գայմէ վերտիքատէն մատտա, վարժուհիյէ տէ դի գրյմէթ պիր շէյ հէտիյէ իթմիշ տիր։

ՊԷՐԼԻՆ ԴՕՆԿԻՍԻՆԻՆ ԲՐՕԹՕԳՕԼԱՐԸ

ԲՐՕԹՕԳՕԼ Ն՝. 13. (2)

(1878, Թեբրուար 5 էջրէյտաբ.)

Ըէիս, 15նճի մատտէնին գըրատթընա պաշլայըպ, հէր պիր ֆըգրատը հագդընտա վարիտ օլաճագ միւթալաալարընը տերմիսիմ ինթիմէլերինի մուրախխասալարա ըէճա իտէր։

1նճի վէ 2նճի ֆըգրալար պիրա միւպահատէ գապուլ օլունուրլար։

(Այա Սթէֆանոս մուահէտէսինին 15նճի մատտէսինին իչպու 1նճի վէ 2նճի ֆըգրալարը պէր վէճճի աթի տիր։

1նճի ֆըգրա.

«Պապը Ալի՝ եէրլի ահալի թարաֆընտան զաթէն պէէան օլունան թէմէննիյաթը նաղարը ազգաթա ալարադ, Կիրիտ ճէզիրէսինտէ, 1868 Նիզամնամէի տատիսիյինի հաղֆիյէն իճրա իթմէքլիյի թէահհիւտ իտէր։»

2նճի ֆըգրա.

«Լանէտ վէ Թըրհալա էէալէթլէրինտէ, վէ Լիվրօբա Օսմանլինին պու ահանամէ իլէ պիր սուրէթի մախսուսէի իտարէ գարարլաշարըրլմայան սաիր գրթալարընտա, իհթիյաճաթը մահալլիյէէ մուվաֆֆագ սուրէթտէ պու նիզամնամէյէ (կիքիտ նիզամնամէսինէ) միւմասիլ նիզամնամէլէր վաղ օլունաճագ տրը»)։

(Մատտէի մէզքիւրէնին 3նճի վէ սօն ֆըգրասը տախի պէր վէճճի աթի տիր։—

«Եէրլիտէն իչէրինտէ չօգ ատէմ պուլունաճագ օլան մախսուս գօմիսիօնլար, հէր պիր էեալէթտէ, նիզամնամէի ճէտիտին թէֆէրրուաթընը թանգիմէ մէմուր գրլընաճագ տրրլար։ Գօմիսիօնլարը շու մուամէլաթընն նէթիճէսի, լիճճիւթ թէտգիգ Պապը Ալիյէ արզ օլունաճագ, վէ Պապ Ալի տախի, անլէրի մէզքի իճրայա վաղ իթմէտէն ադտէմ, Ռուսիա հիւքիւմէթի իմբէրաթօրիչէսինին ըէյինէ միւրաճաաթ իտէճէք տիր։»

3նճի ֆըգրա (եօգարքի ֆըգրա) հագդընտա, լօրա Սալսպըրի, «Եէրլիտէն իչէրինտէ չօգ ատէմ պուլունաճագ օլան մախսուս գօմիսիօնլար . . . մէմուր գրլընաճագ տրրլար,» իպարէսինտէ, «ճանիպլի Պապը Ալիտէն» իպարէսինին իլավէսինի թալէպ իտէր։

Շու թէպտիլաթա գօնկրէ մուվաֆագաթ իտէր, վէ ըէիս տէր քի, էվվէլքի իճթիմալարը պիրիսինտէ գօնկրէ, երինէ մէզքիւր 3նճի ֆըգրատտա «Ռուսիա հիւքիւմէթի իմբէրաթօրիչէսի» իպարէսի եէրինէ, «Լիվրօբա գօմիսիօնու» իպարէսինին վազընա գարար վիրմիշ իտի։

Այա Սթէֆանոս մուահէտէսինին 15նճի մատտէսի, պու սուրէթլէ թատիլ օլունտուգտան սօնրա թէքմիլլիյէ հէյէթ թարաֆընտան գապուլ օլունուր։

Գօնկրէ, իթթիֆաղ օլունան գարար միճիպլինճէ, Ֆրանսա վէ Իթալիա մուրախխասալարընն թէքլիֆինէ նագը քէլմէ իտէր։

Գօնթ Անտրասի թէքլիֆի մէզքիւրէ մուվաֆագաթ իթմէքտէ օլտուղունու պէէան իտէր։

Լօրա Պիգընսֆիլտ, պու մուհիմմ մէսէլէ հագգընտա գօնկրէնին պիր գարար վիրմէսինտէն ադտէմ, Եունան վէքիլլէրինին պէյանաթը վագրասընտան հասըլ օլապիլէճէք պիր եանլըշլըղն էօնիւնիւ ալմագ իւզրէ պագը միթալաաթ տէրմիեան իթմէքլիյի արզու իտէր։ Լօրտը միշարիլէյհ թատիգ իտէր քի, Ինկիլթէրրա տէվլէթի, հիւսնի իթթիֆագ իւզրէ պուլունմալարը խուսուսունա Եունանիսթան վէ տէվլէթի Ալիյէ նէզտինտէ քարար իտուպ, պու հիւսնի իթթիֆագ պախի, ասայիշի իսլալ իտէրէք գօնկրէնին թէճճմիմիհնի միճիպ օլմուշ օլան պիր իչչինճիւ գավմին (Սլավ գավմընն) նուֆուզունա միվաղէնէ պուլունմագ իւզրէ քէնտի էֆքեարընճա էլզէմ կէօրիւմիշ իտի։ Տէվլէթէյն միեանէսինտէ հիւսնի միւնասէպթն պագասը խուսուսունա Ինկիլթէրրանընն վագը օլան շու իդտամաթընա Եվվէլա թարաֆէյնտէն մուավէնէթ օլունտու։ Ֆագաթ պու իքի հիւքիւմէթլէր, պէօյիւք պիր միշքիլաթտա պուլունմագտա իտիլէր, քի պու տա 1831 սէնէսինտէ ղայրը քեաֆի պիր սուրէթտէ օլարագ թային գըլընան հուտուտ մատտէսի իտի. էվվիյը ումուրտան հէր պիր զաթըն էֆքեարընճա, պու հուտուտ, կէրեք տէվլէթի Ալիյէ վէ կէրեք Եունանիսթան իչիւն պիր մուխաթարա վէ պիր ֆէլաքէթ իտի. հուտուտ խաթթը, շէգավէթի (հայտուսլուգ) թէվվիգ իտէճէք պիր սուրէթտէ պուլունույօր, վէ պիթ թագ չէգավէթ տախի էյալաթը միւթէճավիրէտէ

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ՄՈՒՀԱՐԷՊԵԼԷՐԻ

ԷՎՎԷԼԻԱԹ

—

(433 Նոյեմբերեան թիվէ)

Մուխթար բաշանըն էն գուվվէթլի „վագթընտա մայէթինտէ էլլի ալթմըշ պինանէն զիատէ ըէտիֆ վէ նիզամ ասքէրի պուլունմատըղընտան, հիչ պիր վագրթ Գարստան այրըլմագ իսթէմէտի. օնուն իչիւն իւչ այ զարֆընտա օլան մուհարէպէլէր հէպ օ ճիվարլարտա վագի օլտու։ Օրտու, երզագ վէ մէքիւլաթ ճիհէթի իլէ տախի տարտա օլուպ, ասքէր իսէ նիչէ այլարտան պէրու մաաշ վէ ագճէ եիւգիւ կէօրմէտիքլէրինտէն, խօշնուտսուզ պիր հալտէ իտի։ Մուխթար բաշա Պաշը պօղուգլարը ղայէթ սէրթ թութտուղունան, պունլար ահլրդա տա բարասրզլրդա տա տայանմայրպ թագըմ թագըմ ֆիրարէ եիւզ թութտուլար, վէ Մուխթար բաշանըն պունլարը թաղիպ իթմէք իւզրէ մրգտարը քիֆայէ սիվարիսի պուլունմատըղընտան, Պաշը պօղուգլար պիւթիւն Անատօլու քէօյլէրինէ տաղըլըպ, իսլամա տա իլա էրմէնի խրիսթիյանլարա տա իթմէտիք խասարաթլարը գալմատը։ Պունլարընն պու հալի, նիզամ ասքէրինէ տէ սիրայէթ իտիպ, օնլարտան տա աղ գաչագ ղուհուր իթմէտի. պունտան վաղ տա Մուխթար բաշանընն ասքէրի պիր գաթ տահա ազալը իսէ տէ, գալանլար տա էն սէչկին, էն պահատը վէ էն մէշհուր ասքէրլէր իտի։

Մուխթար բաշանն մայէթինտէ գալան պու ասքէրի, էրզրում մուխպիրլէրի տախի մէտհ իթմէքտէն տօյամազլար վէ տէրլէր քի, պու տէրէճէ պիր զարուրէթտէ, վէ միհնէթ վէ մէշագգաթտա, պէօյլէ մէմնուն մէրա վէ չէճի ասքէրին պու ալէմտէ պաշգա պիր եէրտէ տահա էմնալի օլամազ. վէ պու տա ասքիրի Շահանէյէ ֆիւթուհաթան զիյատէ չէրէֆ տիր. չիւնքի պիւթիւն Էվրօբա թէվարիխինէ սէպթ վէ գայտ օլարագ մուէպպէտ օլաճագ տրը։

Էլհասըլ, նասըլ քի տէյիք, Մուխթար բաշա Գարստան չօղ ուզագլանմայրպ վէ ասքէրինի թօր թութուպ, վուգուաթա մունթազըր օլուրտու։ Եալընըզ Իսմայիլ բաշա քի քէնտի մայէթինտէ իտի, բաշանն էմրինէ իթաաթ իթմէյիպ, Ռուսիա հուտուտունու թէճավուզ իթտի քի, շիմտի անը նագլ իտէճէյիզ։

Իսմայիլ Հագգը բաշանն Երեւան

• սէֆէրի •

Ճէնէրալ Տեր Ղուկասօֆուն Պայազիտտէ մուհասէրէտէ օլան Ռուսիա ասքէրինի դուրթարտըգտան սօղրա Իկտիրէ չէբիլտեյինի պունտան էվվել եաղմըշըզ. Պու Իկտիր մէվզիի Ռուսիա մէմալիքինտէ օլուպ, հարպճատա զաեէթ մէթին պիր մէվզի տիր. վէ Մուրատ սույու վէ Երասխ վատիլէրինէ վէ Երևան ճատտէսինէ հաքիմ տիր. լաքին ճէնէրալ Տեր Ղուկասօֆուն մայէթինտէ եալընը սէքիզ պին ասքէր գալմըշ օլուպ քէնտիսինէ իսթիտատա վէ գայտ օլարագ մուէպպէտ օլաճագ տրը։

Էլհասըլ, նասըլ քի տէյիք, Մուխթար բաշա Գարստան չօղ ուզագլանմայրպ վէ ասքէրինի թօր թութուպ, վուգուաթա մունթազըր օլուրտու։ Եալընը Իսմայիլ բաշա քի քէնտի մայէթինտէ իտի, բաշանն էմրինէ իթաաթ իթմէյիպ, Ռուսիա հուտուտունու թէճավուզ իթտի քի, շիմտի անը նագլ իտէճէյիզ։

Ճէնէրալ Տեր Ղուկասօֆուն Պայազիտտէ մուհասէրէտէ օլան Ռուսիա ասքէրինի դուրթարտըգտան սօղրա Իկտիրէ չէբիլտեյինի պունտան էվվել եաղմըշըզ. Պու Իկտիր մէվզիի Ռուսիա մէմալիքինտէ օլուպ, հարպճատա զաեէթ մէթին պիր մէվզի տիր. վէ Մուրատ սույու վէ Երասխ վատիլէրինէ վէ Երևան ճատտէսինէ հաքիմ տիր. լաքին ճէնէրալ Տեր Ղուկասօֆուն մայէթինտէ եալընը սէքիզ պին ասքէր գալմըշ օլուպ քէնտիսինէ իսթիտատա անճագ պիր ալայ ասքէր տահա կէնտէրիլէպիլտի. ֆագաթ սօղրատան, Գավգասիատա զայէթ մէշհուր օլան վէ Շէյխ Շամիլի էն սօն սըղընարը սուրատան չէգարըպ թութան վէ հարպ էսիրի իտէն մէշհուր (Էրմէնի) ճէնէրալ Լազարէֆ տախի մայէթինէ թային իտիլի։ Ռուսլար հէր նասըլ իսէ պու սօն սէֆէրտէ, պէօյլէ բէք մէշհուր ֆագաթ քիպարզատէ օլմայան ճէնէրալլարը չօգլուգ գուլլանմայրպ, կէրիտէ պրագմըշլար ըտը. լաքին սօղրատան պունլարը իսթիխտամէ մէճպուր օլուպ, էն զիատէ իչ կէօրէնլէր տէ պունլար օլտու։

Իսմայիլ Հագգը բաշա չօղու Քիւրտ վէ Պաշը պօղուգ օլարագ գըրգ, գըրգ պէշ պին ասքէր վէ էլլի պէշ ուֆագ թօր իլէ Ռուսիա հուտուտունու աղօսթօսուն 3 ինտէ թէճավուզ վէ ասքէրինի իւչ գօլ իտիպ, Օրղֆ, Զօր վէ Քէրվան սէրայ պօղաղլարընտան իչէրի կիրտի. Քիւրտ վէ Պաշը պօղուգլար Ալի Գօղաղա գատար իլէրի կիտիպ եօլտա նէ գատար քէօյ բասթ կէլտիրէր իսէ, հէպ աթէչէ վերտիրէր վէ պունլարը մուհաֆազա իտէն Ռուս պէօլիւքլէրինի տաղըթարլար. եալընը Ալի Գօղաղ պիր աղ տայանըպ սօղրա օ տա թէպլիմ օլտու Պու սըրատա Օսմանլըլար Իկտիրէ եագըն Գալֆալը գասապայը քէպիրի իւզէրինէ տախի հիւճիմ իթտիլէր իսէ տէ, Ռուս Տրակոն սիվարիլէրի պունլարը գօվալարգլարընտան, Իսմայիլ բաշա գիատէ իլէրիլէմէյիպ, պիր հաֆթա գատար օլտուղու եէրտէ գալը։

Օ արալըգտա ճէնէրալ Տեր Ղուկասօֆա տա Ալէքսանտրօբօլտան պէօյիւք իմտատլար եէթիշտիյինտէն, օ տա Իսմայիլ բաշայը եէնէ կէրիյէ վէ Օսմանլը հուտուտունուն էօթէ թարաֆընա աթմագ թասավուրունտա իտի։

Իսմայիլ բաշանըն օլտուղու մէվզիլէրի անընընտան վուրմագ գապիլ օլմատըղընտան, վէ Իկտիրէ վասլ օլան իւչ եօլ տախի միւշարիլէյհին էլինտէ օլտուղունտան, ճէնէրալ Տեր Ղուկասօֆ պիր տէօրտունճի ֆագաթ զայէթ սարպ վէ սուսուզ պիր եօլտան եիւրիյիւպ Օսմանլը օր-

(Տէ՛-Դ)

թահրիքեաթ հասել իտէր։ Մուհարէպէի ախիրէ պաշլայրպ, հուտուտ ճիվարընտա պուլունան զաղալար սէքէնէսի հարէքէթէ կէլտիքտէ, Ինկիլթէրրա Պապը Ալի-եէ պաղը թէպլիղաթտա պուլունտու, վէ Պապը Ալի տախի թէպլիղաթը մէզքիւրէեէ մուվաֆգաթ իլէտի. ֆագաթ, լորտ Պիգընսֆիլտ թէէսսիֆ իտէր քի, պու տէֆա, Եունանիսթան տա էօյլէ եաքմատը. Ինկիլթէրրանըն էյի նասիհաթլարը, Ալթինատա մուղայիր նասիհաթլարա զալէպէ իտէմէտի, վէ աղըր մախլութիեէթլէր զուհուր էթտի։ Պունունլա պէրաբէր, լորտ Պիգընսֆիլտ շունու իլավէթէն պէեան իթմէքլէյի քէնտի վազիֆէսինտէն ատտ իտէր քի, Եանեա վէ Թըրհալա էեալաթընտա վագը օլան իսեան, հիւքիւմէթի Եունանիեէ թարաֆընտան թահրիք օլունմամըշ օլտուգտան մատտա, հիւքիւմէթի միշարիէյհա, Ինկիլթէրրանըն նասիհաթլարընա թէվֆիգէն, իսեանը մէզքիւրու թէսքինէ չալըշմըշ տըր. պունտան գաթի նաղար Ինկիլթէրրա, թէվսիի արաղի մէմուլ իթմէմէսինի Ալթինա գալինէթինէ նասիհաթ իյլէմիշ տիր։

(Տեւմ.)

Ալթիտէքի Հավատիալէր, Եվրոբա ղազէթալարընտան նագլ օլունմուշ տուր։

Աֆղանիսթանտան Եվրոբա ղազէթալարընտան ալտրգալարը խապէրլէր, Ինկիլիզլէրին ուֆագ թէֆէք պիր թագըմ պէտպախթ ըգալարընը պիլտիրիյօրլար. ֆիլվագի Աֆղան ասաքիրի, Ինկիլիզ-Հինտ ասաքիրինէ մուգավէմէթ իտէմէյիպ տայիմա կէրի չէքիմիշ իսէ տէ, Աֆղան գապիլէրի տէ էօյլէ օլմայըպ, պունլարտան կեահ պիր թարաֆտա վէ կեահ սաիր պիր թարաֆտա, Ինկիլիզլէրէ գարշը իֆրաի խուսուսմէթ պաշլայանլար չօգ օլույօր իմիշ, իշ օ տէրէճէ քէսպը էհէմմիյէթ իթմիշ տիր քի, մեշհուր պին պաշը Գավանեարի, մայէթինէ պիր մըգտար ասքէր ալարագ, պու գապիլէլէրտէն պիրիսի իւզէրինէ եիւրիւմէեէ մեճպուր օլմուշ։

Գրշ չիտտէթի տախի, Ինկիլիզլէրի զաթէն խայը միւչքիլաթա տիւչար իթմէքտէ օլտուղու հալտէ, իլք խաթթտա պուլունան ասքէրլէր միեանընտա խաթալըգլար բէք չօղալմըշ, վէ թէքմիլ պիր ալայ ասքէր, շու հալէ տայանամաեարագ, Բէչավէրէ կէրի կիթմէք էմրինի ախզ իյլէմիշ տիր։

— Ինկիլիզլէր վասաթը Ասիատա մուղաֆֆէր օլտուգճա օլ թարաֆլարտա Ռուսիանըն նուֆուզունա խալէլ իրաս իտիլեճէյի տէրքեար պուլունտուղունտան, Ռուս հիւքիւմէթի մուհարեպէեէ տէվամ իթմէմէսինի Շեիր Ալիյէ նասիհաթ իթմիշ օլտուղու, վէ մուհարէպէնին արթըգ տէվամ իտէմէյէճէյի օլ վագթտան անլաշըլըղը, Եվրոբա ղազէթալարընտա մուհարբէր տիր։

— Ինկիլիզ հիւքիւմէթի, Աֆղանիսթան իշլէրինէ տաիր օլարագ 13 ք. էվվէլ ադշամըսը բարլամէնթէ պիր թագըմ էվրագը ըէսմիյէ տահա թէպլիղ իյլէմիշ տիր։

Եվրագը մէզքիւրէ միեանընտա Հինտիսթան գայիմմագամընըն պիր գըթա թէլէկրաֆը մէվճուտ օլուպ, պունտա լորտ Լայթթըն, Ռուս սէֆարէթինին կէչէն թէմուզ այը 22 սինտէ քեապիլէ միվասէլէթինէ տայիր պաղը թաֆսիլաթ վիրէյօր։

Ռուս սէֆիրի Շեիր Ալիյէ պիլտիրմիշ իմիշքի, Ռուսիա տէվլէթի քէնտիսի իլէ պիր իթթիֆագ ահտնամէսի ագտ իթմէք արզուսինտէ տիր։ Լորտ Լայթթընըն թէէմինինճէ, պու Ռուս սէֆարէթինէն մէմուրիյէթի, ինկիլիզլէր իլէ հէր նէվ միւնասէպաթը գաթ իչիւն էմրի իսքեաթ իթմէքտէն իպարէթ իտի։

Եինէ էվրագը մէզքիւրէ միյանընտա, Ս. Բէթէրսպուրկ Ինկիլիզ սէֆիրի լորտ Լոֆթիւսին 27 իլուլ թարիխլէ լորտ Սալսպըրիյէ կէօնտէրտիյի պիր գըթա թէլէկրաֆնամէ մէվճուտ օլուպ, պունտա տախի սէֆիրի միշարիէյհ, Պատէն Պատէնտէ իլուլուն 22 սինտէ բրէնս կօրչագօֆ իլէ վագը օլան պիր միւլագաթընը հիքեայէ իտէյօր։

Բրէնս կօրչագօֆ լորտ Լոֆթիւսէ տէմիշ քի, ժէնէրալ Սթօլիէթօֆուն քեապիլէ վագը օլան մէմուրիյէթի, պիր նէզաքէթտէն եանի էմիրին խաթրընը սօրմագտան իպարէթ օլուպ, պու սէպպէպլէ հէմտէ մուվագգաթ տըր։ Իլավէթէն բրէնս կօրչագօֆ տէր քի, — «Շունու տա ունութմամալըսընըզ քի, Զար պիր միւսթագիլ հիւքմտար օլուպ, 80 միլեոն թէպաայը իտարէ իթմէքտէ տիր։»

Լորտ Լոֆթիւս ճէվապէն, — «Գրալիչա Վիգթօրիա հազրէթլէրինէն տէ 200 միլեոն թէպաասը վար տըր» տէտիքտէ, — «Էյլէ ամմա, տէր կօրչագօֆ, պու թէպաանըզ տաղընըզ տըրլար, նէ վագթթ քի, Ռուսիա տէվլէթի վէ մէմալիքի թօր տուր։»

Լորտ Լոֆթիւս, Ռուսիանըն քեապիլէ պիր սէֆիր կէօնտէրմէսի, Ինկիլթէրրայա գարշը իթթիհազ իթմիշ օլտուղու թէհլիքէլի հիւտաթա մուղայիր պուլունտուղունու պէյան իթմէքլէ, բրէնս կօրչագօֆ թէքրար տէր քի, պու սէֆարէթին մէմուրիեէթի, սաուէճէ պիր իհթիրամ վէ նէզաքէթտէն իպարէթ օլուպ, Ռուսիա տէվլէթի Աֆղանիսթանտա պիր միւտախէլէ իճրա իթմէեէճէք, վէ հինի մուհարէպէտէ էմիրէ տախի սիլահ վէ բարաճա եարտըմ վիրմէյէճէք տիր։

— Ինկիլթէրրա գրալիչասընը գաթլ իթմէյի թէհտիտ իթմիշ օլտուղու մալիմ օլան չախսըն ագլընա խըֆֆէթ կէլմիշ օլմասը էսնաի իսթինթագընտա անլաշըլմըշ տըր։

—Տէրսաատէթտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն, խայրէտտին բաշա հազրէթլէրի, շիմտիքի մէնէէտի ճէլիլլէրինէ թայինլէրինտէն ագտէմ, Միտհաթ բաշա հազրէթլէրինէն մագամը սատարէթ նասպ ու թայինինի Զաթը հազրէթի բատիշահիեէ թէքլիֆ իթմիշ իսէ տէ, Զաթը շահանէ, պու թէքլիֆի «չէտիտէն» ըէտտ իյլէմիշ։

— Եավաշ եավաշ, Սթամպօլ թէվճիհաթլարընը տա Եվրոբատան իշիթմէյէ պաշլայաճաղըզ։ Եալան վէ եախատ կէրչէք 15 ք. էվվէլ թարիխլէ, Տէրսաատէթտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն, էլան թահրը մուհաքէմէտ պուլունան Սիւլէյման բաշա հազրէթլէրի գապահաթսըզ չըգարըլաճագ, վէ պէրաթի զիմմէթլէրինէ տաիր տիվանը հարպտան հիւքմ օլունմասընը միւթեադըպ, Թօքհանէ միւշիրլէյինէ թային գըլընաճագ իմիշ։

Թօքհանէ միւշիրլէյինէ հէնուզ պիր զաթ թային գըլընմամըշ օլտուղունտան, շու հավատիսին մէնշաը պունտան իպարէթ օլտուղու, սուհուլէթլէ անլաշըլապիլիր։

ԹԷՎՖԻՀԱԹ

Կիրիտ վիլայէթի միւշավիրլէյի, բէչթա չէհպէնտէրի սապըգ սատէթլու խալիլ պէյ էֆէնտիյէ,

Գրուսա բուսումաթ նէզարէթի մուգատտէմա պաղը խըտէմաթը բուսումիյէտէ պուլունան Ալի Հիլմի էֆէնտիյէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԶԷՅԹՈՒՆ

ՄԱՀՊՈՒՍԻՆ.

Տիւնքի սալը սապահըսը, բաթրիգխանէ թէրճէման վէ սըր քեաթիպի Մինաս Զերաղ էֆէնտի, բաթրիգ բիւթպէթլու Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրի թարաֆընտան մէմուրէն, Ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինէ ազիմէթ իթմիշ, վէ սէֆարէթխանէ սըր քեաթիպի Մր. Սմայթ իլէ վուգուպուլան միւլագաթընտա, Սըր Լէյարտ ճէնապլէրի թարաֆընտան օլարագ, մումայիլէյհ Մր. Սմայթ, Մինաս Զէրաղ էֆէնտիյէ աթիտէքի մալիմմթը վիրմիշ տիր։

Հալէպ չէհրի Ինկիլիզ գօնսօլոսունտան սէֆարէթխանէեէ վարիտ օլան պիր գըթա թէլէկրաֆա նազարէն, Հալէպտէ մահպուս պուլունտուղու մալիմ օլան Զէյթունլու Էրմէնի ֆամիլեալարը, բուսի քեան. Եվվէլին 4նտէ սերպէսթ պըրագըմըշլար, վէ վալի բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան եօլ մասրաֆը օլարագ քէնտիլէրինէ օն ալթը պին ղրշ իհսան պույուրուլարագ, Զէյթունա ավտէթ իյլէմիշլէր տիր։

Մարաշ հապսխանէսինտէ պուլունտուգլարը մալիմ օլան 20-30 նէֆէր Զէյթունլուլարա կէլինճէ, Հալէպ Ինկիլիզ գօնսօլոսու պունլարը տախի խէլասը իչիւն Մարաշա ազիմէթ իյլէմիշ, վէ պու կիւն եարը, պու մահպուսլարընը տախի թախլիեէի սէպիլէրինէ տաիր գօնսօլոսը միւմիլէյհտէն թէլէկրաֆա պէքլէնիյօր։

Պապը Զապթիյէտէ մահպուս պուլունան Ֆուրնուզ եպիսկոպոսու վէ իքի ըէֆիգլէրի հագգընտա տախի, Մր. Սմայթ շու մէսերբէթպախշ խապերի վիրմիշ տիր քի, Սըր Լէյարտ հազրէթլէրի զաթէն մահպուսինի մէզքիւրէ լէհինտէ օլարագ նէզտի հիւքիւմէթի սէնիյէտէ իճրաի թէվասսութ իթմիշ օլմաղլա, պունլարընը տա պիր իքի կիւնէ գատար բաթրիգխանէյէ թէսլիմ օլունաճագլարը մէմուլը դավի տիր։

ԻԹՀԱՄ

13/25 դեկտ. 1878 Օրթաք.

Հայկական Կրնոցն.

. . . խմբագրապետ Տէր,

Լրագրոյ երէկուան (859) թերթոյն մէջ Հայկական Կրթարանի վրայօք հետևեալը հրատարակուած տեսանք. « . . . Սոյն յիշեալ վարժարանին մէջ կը հաւաստեն մեզ թէ աշակերտները կըրթելու և դաստիարակելու համար՝ խիստ գանակոծութեան մը միջնադարեան պատժոյ գրութիւնն 'ի գործ կը դրուի եղեր.... որ կը շարունակուի ցարդ։

Լրագրոյ Մեծ. խմբագրէն կը պահանջեմք որ այս գրած տողերը հրապարակաւ հաստատէ մինչեւ երեք օր կամ յետոյ կոչէ. ապա թէ ոչ Հայկական Կրթարանի տնօրինութիւնն այդպիսի վատ զրպարտութեան մը հեղինակներն ըստ օրինի պատժել տալու համար, պիտի բողոքէ արդարութեան։

Հիմնադիր—Տնօրէն

Յ. Գ—ր—ի

ԻԼԱՆԱԹ

—

Ալբընճը Տայիրէի պէլէտիյէ իլէ խասթախանէ իչիւն մուպայասը լուզում կէօրիւնէն 200 չէքի հաթապըն իհալէի գաթիյէսի իճրա օլունմագ իւզրէ, թալիպ օլանլարըն մահը հալըն 14նճի բէնչշէմպիհ կիւնիւնէ տէկին Տայիրէ մուհասէպէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Սերբէ-Ռիզա

9 քեան. էվ. Տայիրէի պոստ

94 Սիմոն Բաքաղեան

Պէյօղլունտա վագի թագսիմտէ Ֆրանսըզ խասթախանէսինին գարշըսունտա, մուգատտէմա, միւթէվէֆա թօմաղօ էճզախանէսի տիմէքլէ մաարուֆ օլան Գրօսսան էճզախանէսինտէ, էմրաղը բահմիեէ վէ սէնաաթը գըպալէ (էպէլիք) վէ ճէրրահի խուսուսլարընտա մէհարէթի մախսուսէսի պուլունան, վէ էմրաղը բահմիեէ իչիւն քէնտիսինէ բարիստէ էգօլաը Մէտսին մէքթէպինտէն վիրիլիպ, Սթանպօլտա հիչ պիր թալիպտէ պուլունմայան թագտիր միտալեասընը հայիզ Տօգթէօր Սիվասթօպուլօս, ճումա կիւնլէրի էօյլէտէն իբի սաաթ սօնրայա գատար քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկեանը մուայէնէ իտէճէք տիր։

Քէզա մէզքիւր էճզախանէտէ Տօգթէօր Սթամէլօ, հէր կիւն մէճճանէն խասթալարա պագմագտա տըր։ 7

ՆՈՒԷՐ

ԿԱՂԱՆԴԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Բովանդակութիւնը 16 պատկերազարդ երեսներէ բաղկացեալ է, որուն չորսը տղայոց վերաբերեալ խաղալիքներ են. նոյն խաղալիքներէն մին՝ որ տեսակ ծակեր ունի, պէտք է գիշեր ատեն ճրագի լոյսին դէմը բռնել, և ստուերը ճերմակ պատի վրայ ցցունել, նոյն յետայն որոշ պիտի տեսնուի ցիսուս փըրկչի պատկեր մը՝ պատին վրայ դրօշմուած։

Կը գտնուի Սուլթան Համամ Ազիզը էֆէնտի խանի դէմ թիւ 4 Նշան Կ. Պէրպէրեանի փորագրատունը և նոյն փողոցը Զարգարեան գործարանը թիւ 14, և բոլոր գրավաճառաց քով։

ՏՕՔԹԷՕՐ Տ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Տօքթէօրը մումայիլէյհ հաֆթատա իւչ կիւն, եանի բազար իրթէսի, չարշէմպիհ վէ ճումա իրթէսի կիւնլէրի, սաաթ եէտիտէն օնա դատար, Պահճէ գաբուտա թրամվայ ճատտէսինտէ 18 Ն. Մէրհամէթճեան էֆէնտինին էճզախանէսինտէ խասսէթէն կէօզ խասթալարը գապուլ իտէ ճէյլինի իլան իտէր։ 11—1.

Թիւրք վէ Ֆրանսըզ վէ Էրմէնի վէ Ինկիլիզ վէ Իթալիան լիսանլարընտա պիրպիրինէ էվրագը ըէսմիյէ վէ զայրը ըէսմիյէ վէ թէրճէմէ իթմիրմէք վէ պու լիսանլարտան իսթիտա, վէ բրօթէսթօ վէ սայիրէ եաղտըրմագ արզու իտէնլէրին, Սամսպօլտա Էսկի զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ Ն. 8 իլէ մուրագամ ղազէթամիզին իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իյլէտիքլէրի հալտէ, քէմալը տրգգաթ վէ սիւրաթ վէ խուսուսիյլէ էհվէն ֆիյաթլէ իշլէրի էօկրիւլճէեէի իլան օլունուր։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՕՐԱՑՈՑ

1879

ՑՕՐԻՆԵԱԼ.

Յերեւոյթ Քահանայ Խաչիկեանի

Սահակ Էմրէյաղ

ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՄԱԹՈՒԱՑԸ ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԹԵԱՐ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

—

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

—

Լօնտրա, 24 Քեանունի էվ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	94 5/8
Օսմ. էսհամը աչբլոը	11 1/2
» » գաբանտը	11 5/8
Իսթիգրազ 65	14-5/8
» 69	14 3/8
» 71	52
» 72	22
» 73	12 5/8
Օսմանլը պանգասը	8- 7/8
Ռուսիա իսթիգրազը	81-3/4
Գամպիո Բարիզ 3 այ վատէ	-

—

Բարիզ, 24 Քեանունի էվ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	79-82 1/2
» » 5	112-97 1/2
Օսմ. էսհամը աչբլոը	11-65
» » գաբանտը	16-72 1/3
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	72-50
» 69	71-25
» 73	63-75
Օսմանլը պանգասը	475-
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	46-50
Իթալիա էսհամը	76-
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վատէ	25-34

—

Վիէննա, 24 Քեանունի էվ.

Աճիո Ֆիորին	100-10
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի	21-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

—

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	12-30
Պու սապահ 13 ք. էվ. աչբլ.	-
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % Ֆ.	66-
» 65 » 6 % Ֆ.	70-
» 69 (Թինար) 6	70-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)	21- 5
» 73 6 % Ֆ.	60-
Ռումէլի չըմէնտըֆէր 3	44- 7
Ագճէ ֆայիզի %	9-

—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	4-32
Յոտամպօլ պանգասը	6-10
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-15
Թրամվայ	1-70

—

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղշ. Փր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	109-
Մէթալիք »	125-
Պագըր »	180-
Գայմէ »	400-
Ինկիլիզ լիրասը	109-10
Ֆրանսըզ ալթունու	87-
Բօլ	89- 8
Գրիմից ալթունու	51-10